

Sygn. akt V CSK 186/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa K.A.

przeciwko J.L.A.

o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 października 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt XIII Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda K.A. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt XIII Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje

publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Skarżący zarzucił naruszenie art. 52 § 1 k.r.o. przez jego niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że pozostawanie stron w separacji faktycznej uniemożliwiającej zarząd majątkiem wspólnym, brak wspólnych inwestycji, nieporozumienia na tle zakupów i korzystania ze wspólnego majątku stron - nie stanowią ważnego powodu w rozumieniu tego przepisu, uzasadniającego orzeczenie rozdzielenia majątkowej podczas, gdy prawidłowa wykładnia wyrażenia ustawowego „ważne powody” nakazuje wyrokiem orzec o rozdzieleniu majątkowej zwłaszcza, że więź gospodarcza jaka pojawia się pomiędzy małżonkami nie niweczy stanu separacji, a jedynie świadczy o lojalności wobec dzieci, wypełnianiu obowiązków alimentacyjnych, a utrzymywanie gospodarstwa domowego świadczy o rzetelności wobec wierzycieli, a nie więzi duchowej właściwej dla małżeństwa.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na

przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i zachodzi potrzeba wykładni art. 52 k.r.o., ponieważ zaskarżonym wyrokiem Sąd drugiej instancji złamał dotychczasową linię orzeczniczą Sądu Najwyższego, a także poglądy piśmiennictwa, w konsekwencji rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego cechuje istotne naruszenie prawa materialnego przejawiające się w błędnej wykładni art. 52 k.r.o.

Tego rodzaju przedstawienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący nie sformułował zagadnienia prawnego, które dotychczas nie zostałoby już wyjaśnione, ani też nie przedstawił wątpliwości interpretacyjnych, wymagających wykładni. W istocie bowiem powód dąży do przyjęcia jego skargi kasacyjnej, a w konsekwencji jej rozpoznania z uwagi na naruszenie prawa materialnego. Samo jednak naruszenie prawa materialnego nie stanowi

wystarczającej podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej, tym bardziej, że skarżący nie opiera wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na oczywistej jej zasadności i nie wykazuje, że wskutek zarzucanego naruszenia prawa materialnego zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Zgodnie z art. 52 § 1 k.r.o. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że za ważne powody w rozumieniu tego przepisu uważa się takie okoliczności, które sprawiają, że w konkretnej sytuacji faktycznej wspólność majątkowa nie służy dobru założonej przez małżonków rodziny. Takim powodem może być długotrwała separacja małżonków, mająca źródło w nieporozumieniach między nimi, która sprawia, że małżonkowie tracą zdolność wykonywania aktów zarządu majątkiem wspólnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2000 r., II CKN 401/00, nie publ., z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 1070/98, nie publ., z dnia 7 grudnia 1994 r., I CRN 155/94, nie publ.). Sytuacja taka stwarza bowiem z reguły zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. W sprawie o roszczenie określone w tym przepisie decydujące znaczenie mają zatem kwestie czysto majątkowe i możliwość porozumienia małżonków w sprawach związanych z zarządem ich majątkiem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2004 r., V CSK 215/04, nie publ.). Należy jednak zaznaczyć, że w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji danych okoliczności jako ważnych powodów, uzasadniających ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestii, które nie podlegają kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Sam fakt separacji faktycznej małżonków nie zawsze jednak jest wystarczający do przyjęcia, że zachodzą ważne przyczyny zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej, w szczególności z punktu widzenia dobra rodziny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., II CKN 385/99, nie publ.).

Sąd drugiej instancji orzekając reformatoryjnie, uzupełnił poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, dochodząc do przekonania, że

jakkolwiek pomiędzy stronami występują sytuacje konfliktowe, to jednak nie uniemożliwia im to jakiegokolwiek współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym. Przed wieloma laty strony uzgodniły wspólnie podział ról w rodzinie oraz z czyich środków będą pokrywane wydatki rodziny i stan ten nie uległ zasadniczej zmianie, pomimo wyprowadzenia się powoda ze wspólnie zajmowanego domu. Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę, iż ustanowienie rozdzielności majątkowej byłoby sprzeczne z dobrem rodziny, tj. dzieci stron i pozwanej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.